

P Á L Y A M Ű

A Pécsi Ítéltábla Büntető Kollégiumának kollégiumvezetői állására benyújtott pályázathoz

A kollégiumvezető legáltalánosabb feladatait a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 124.§-a és az Országos Bírósági Hivatal elnöke 6/2015.(XI.30.) OBH utasításának 28.§-a szabályozza, illetve ezek keretei között és felhatalmazásuk alapján a Pécsi Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzatának 35.§ (3) bekezdése az alábbi *fontosabb* rendelkezéseket tartalmazza:

- a) évente legalább négyszer összehívja és levezeti a kollégium ülését, és négy alkalommal tanácselnöki értekezletet tart;
- b) figyelemmel kíséri és elemzi a tanácsok működésének minőségi és mennyiségi mutatóit; ...vizsgálatot kezdeményezhet és folytathat le az ítékezés meghatározott területére nézve;
- c) ellátja a jogegységi eljárással összefüggő feladatokat, az elvi határozatokat rendszerezi, elemzi;
- d) közreműködik a bírák és az igazságügyi alkalmazottak tevékenységének a vizsgálatában és értékelésében; ...
- g) tájékoztatja az ítéltábla elnökét a kollégium működéséről;
- h) beszámol a vezetői értekezleten az igazgatási tevékenységéről és az általa irányított ügyszak ítékezésének helyzetéről; minden év május 31. napjáig beszámol a kollégiumnak az általa a megelőző naptári évben végzett tevékenységről;
- i) a kollégium tagjaként részt vesz a kúria szakági kollégiumának ülésén;
- j) meghívottként részt vesz az ítéltáblák és a törvényszékek kollégiumainak ülésein;
- k) a jogegység biztosítása érdekében együttműködik a Kúria és más bíróságok kollégiumainak vezetőivel...

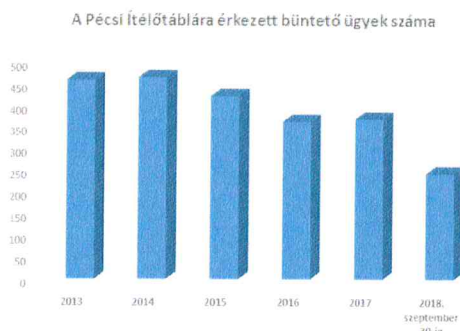
Tekintettel arra, hogy 2012. július hó 16. napjától megbízott-, 2012. december hó 1. napjától pedig kinevezett kollégiumvezetőként irányítottam a Pécsi Ítéltábla Büntető Kollégiumának munkáját: úgy gondolom célszerű és indokolt a pályázattal kapcsolatos elképzeléseim, további terveim kifejtése előtt röviden áttekinteni azt a helyzetet, amelyben a kollégium vezetését átvettem, nemkülönben ismertetni azokat a főbb jellemzőket, adatokat, melyek most, megbízatásom lejártakor működését jellemzik.

Kollégiumunk 2012-ben az ország legkisebb bírói létszámmal rendelkező ítélőtáblájának legalacsonyabb bírói létszámú ügyszakaként - kollégiumvezető, tanácselnök és három bíró – a 2003-as megalakulásától kezdve változatlan személyi összetételben működött. Oly módon, hogy a közvetlen ítélkezési tevékenységen túlmutató igazgatási feladatai csak a kollégiumvezetőnek voltak, az elnöki és az elnökhelyettesi tisztségeket egyaránt polgári ügyszakos bírák töltötték be. Ennek is köszönhetően a kollégium vezetését gyakorlatilag hátralékmentes helyzetben vettem át, sőt az ügyszak az időszerű és színvonalas ítélkezés mellett – kifejezve a nehezebb helyzetben lévő bíróságok iránti szolidaritását – arra is vállalkozhatott, hogy önkéntes segítségként a Győri Ítélőtábla 30, a Fővárosi Bíróság összesen 100 és a Pest Megyei Bíróság 50 peres ügyét elbírálja.

A fenti körülményekre figyelemmel a korábbi kollégiumvezetői pályázatomban fő célkitűzésként ennek a kedvező helyzetnek a további fenntartását, az időszerű és hátralékmentes, az ítélőtábla felsőbbírói rangjához és addigi működéséhez méltó színvonalú ítélkezés biztosítását fogalmaztam meg.

Az ítélőtábla büntető ügyszakának működésében kinevezésemet követően alapvető változást jelentett, hogy 2012 után az elnöki és az elnökhelyettesi tisztséget is büntető ügyszakos bíró töltötte be. Így az az új helyzet állt elő, hogy a korábbi egy személlyel szemben a büntető ügyszak három bírójának igazgatási feladataival kellett számolni. Ezt még akkor is számottevő változásként értékelem, ha ezeknek az igazgatási jellegű kötelezettségeknek az ellátása a nagyobb bíróságokkal egybevetve - a kis létszámú közösségre, az ügyek könnyebb áttekinthetőségére és a közvetlen tapasztalatokra figyelemmel - esetleg kisebb időráfordítással is biztosítható volt. Az ügyszak személyi összetételét érintő változást jelentett az is, hogy dr. Halász Etelka bíró 2014. december hó 1. napján a Fővárosi Ítélőtáblára került áthelyezésre.

A Pécsi Ítélőtábla büntető ügyforgalmi adatainak kollégiumvezetői kinevezésem utáni alakulását bemutató alábbi táblázatokból az látszik, hogy az ügyérkezés korábbi emelkedő tendenciája – nem függetlenül az ítélőtábla illetékességi területének három megyéről négy megyére emelkedésétől – 2013-ban és 2014-ben is tovább folytatódott, majd némi stagnálás után csökkenni kezdett.

ÉV	Büntető		Mindösszesen
	Peres	Nemperes	
2013	98	361	459
%-os különbség a 2013. évi adatokhoz képest	100,00%	100,00%	100,00%
2014	104	361	465
%-os különbség a 2013. évi adatokhoz képest	106,12%	100,00%	101,31%
2015	89	333	422
%-os különbség a 2013. évi adatokhoz képest	90,82%	92,24%	91,94%
2016	64	299	363
%-os különbség a 2013. évi adatokhoz képest	65,31%	82,83%	79,08%
2017	70	299	369
%-os különbség a 2013. évi adatokhoz képest	71,43%	82,83%	80,39%
2018. szeptember 30-ig	49	195	244
%-os különbség a 2013. egész évi adatokhoz képest	50,00%	54,02%	53,16%

Hangsúlyozni szükséges azt is, hogy a fenti kimutatások a büntető ügyszak munkaterhét a 2016. és 2017. évek vonatkozásában nem tartalmazzák teljes körűen, nem szerepelnek ugyanis azokban a Fővárosi Ítéltáblára történő újabb kirendelés keretében a szóban forgó két évben általunk befejezett 40 peres és 19 nemperes ügy adatai.

Fontosnak tartom megjegyezni azt is, hogy a peres ügyérkezés utóbbi években bekövetkezett számszerű visszaesése nem járt az ügyek elbírálásához szükséges munkamennyiség arányos csökkenésével, az ugyanis elsősorban az egyszerűbb megítélésű élet és testi épség elleni bűncselekményeket érintette. Ugyanakkor gyakorlatilag nem változott vagy inkább nőtt azoknak a nagy terjedelmű, nehezebb ténybeli és jogi megítélésű ügyeknek a száma és aránya, melyek tárgya a gazdálkodás körében elkövetett vagyon elleni vagy költségvetést károsító bűncselekmény volt.

Kollégiumvezetőségem alatt az ügyszak személyi állományában további változások is történtek. Így 2013. február 11-én dr. Tóth Sándor ítéltáblai bíró tanácselnöki kinevezést kapott, ezzel megkezdte működését a Bf.III. tanács. 2013. szeptember 1. és 2014. március 1. között – eredeti ítélkezési feladataik egy részének megtartása mellett – dr. Bencze Beáta és dr. Domonyai Alexandra törvényszéki-, 2015. január 1. és 2015. október 31. között pedig dr. Hudvágner András járásbírói bírósági bíró felrendelésére került

Közülük is kiemelendőnek tartom, hogy a peres ügyek döntő többsége az ítéletáblára érkezéstől számított hat hónapon belül befejeződött, illetve az öt év alatt mindössze négy büntető ügy ítéletáblai pertartama haladta meg az egy évet. (Ez utóbbi esetekre is abban a két évben került sor, amikor a Fővárosi Ítéletáblára történő kirendelésünk idején, a kítűzések során a hosszabb pertartamú fővárosi ügyeket részesítettük előnyben.) Két éven túli ügyünk nem volt. A nemperes eljárások mintegy 98 százaléka pedig az érkezéstől számított három hónapon belül befejeződött.

A 2013 és 2018. október 31. között a Kúria a Pécsi Ítéletábla összesen 98 határozatát vizsgálta felül. Ennek során 51 esetben a felülvizsgálati indítvány elutasítására, 40 alkalommal az ítéletáblai határozat hatályában történő fenntartására, 6 ügyben az ítéletáblai határozat megváltoztatására, egy eljárásban pedig annak hatályon kívül helyezésére került sor.

Fontosnak tartom megjegyezni azt is, hogy a büntető ítélkezés legalapvetőbb kódexeink kollégiumvezetőségem alatt megváltoztak. 2013. július 1-jén lépett hatályba a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény, 2015. január 1-jén a büntetések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, végül 2018. július 1-jén a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény.

Míndezeket az adatokat egybevetve úgy gondolom alapvetően teljesült korábbi kollégiumvezetői pályázatom fő célkitűzése: a Pécsi Ítéletábla hátralékmentes, időszerű és színvonalas ítélkezési tevékenységének a fenntartása.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke által meghatározott stratégiai célok közül véleményem szerint a kollégiumvezető feladatai legközvetlenebbül ahhoz kapcsolódnak, mely szerint *a bíróságok az alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék – a független bírók magas színvonalon és időszerűen ítélkezzenek.*

Az evvel kapcsolatos jövőbeni elképzeléseim ismertetése előtt arra szeretnék utalni, hogy pályázatom megfogalmazására olyan időpontban kerül sor, amikor a Pécsi Ítéletábla elnökének és elnökhelyettesének személye még nem ismert, de nem ismertek azok az ügyforgalmi változások sem, melyeket a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) új megoldásai, rendelkezései és jogintézményei jelenteni fognak. A törvényszékek által első vagy másodfokon a Be. rendelkezéseinek alkalmazásával elbírált peres ügy ugyanis még nem érkezett az ítéletáblára. Úgy gondolom azonban, hogy ezeknek az adatoknak az ismerete nélkül, pusztán a Be. rendelkezéseinek az elemzése alapján is arra lehet következtetni, hogy az ítéletábla munkaterhe, elsősorban a peres ügyeket érintő másod- és harmadfokú felülbírálati kötelezettsége számottevően növekedni fog.

A teljesség igénye nélkül a következő néhány változásra szeretnék csak utalni. A Be. 627. §-a széles körben lehetővé teszi a törvényszék hatályon kívül helyező határozata elleni fellebbezést, melynek az elbírálása az ítéletábla feladata. A Be. 593. § (1) bekezdésének c) pontja tágítja az eltérő tényállás megállapításának lehetőségét a másodfokú eljárásban; olyan esetekben is megengedve, amikor ez az elsőfokon felmentett vádlott bűnösségének megállapításával jár. Miután ez szükségképpen a bűnösség kérdésében való eltérő döntést is eredményez, ellene másodfellebbezés jelenthető be, melynek elbírálása – törvényszékek esetén - ugyancsak az ítéletábla hatáskörébe tartozik. Az említett eltérő tényállás megállapításának lehetősége és kötelezettsége azonban az ítéletábla másodfokú eljárásában is fennáll, annak egyik lehetséges útja az ügyészség által indítványozott bizonyítás. Ez az ítéletábla által másodfokon folytatott bizonyítások számottevő emelkedésével, a nyilvános ülésen és fellebbezési tárgyaláson elbíráható ügyek arányának változásával fog járni. Olyan többlet feladatokkal, melyekre az ítéletábla bírói létszámának meghatározásakor nem lehettek figyelemmel.

Véleményem szerint a Pécsi Ítéletábla büntető ügyszakának kedvező időszerűségi, hátraléki mutatói legalább részben arra vezethetők vissza, hogy igazgatási vezetői – elnök, elnökhelyettes, kollégiumvezető – gyakorlatilag ugyanolyan mértékben részt vettek az ítélezésben, mint ilyen feladatokkal nem rendelkező társaik. Nem hallgattam el fentebb ezzel kapcsolatban azt sem, hogy az ítéletábla alacsony bírói és alkalmazotti létszáma egyes igazgatási feladatokat egyszerűbbé, könnyebben elvégezhetővé tesz. Az általam elmondottakat látszik alátámasztani a következő táblázat is, mely szerint 2012 és 2017 között folyamatosan a Pécsi Ítéletáblán volt a legmagasabb a peres büntetőügyek egy tanácsra jutó havi érkezésének a száma. (A táblázatban nem szerepel a Fővárosi Ítéletáblától 2016-ban átvett 40 peres ügy, illetve ezek az ügyek a Fővárosi Ítéletábla adatai között szerepelnek.)

Az érkezett peres ügyek egy tanácsra jutó havi átlagos száma

Terület	2012	2013	2014	2015	2016	2017
büntető ügyszakban**						
Fővárosi Ítéletábla	11,00	10,16	7,84	6,92	6,20	4,75
Debreceni Ítéletábla	7,76	8,63	8,77	6,33	5,37	6,98
Győri Ítéletábla	5,68	5,83	3,94	3,55	3,62	4,98
Pécsi Ítéletábla	11,19	11,56	10,09	10,19	7,89	7,06
Szegedi Ítéletábla	4,98	3,44	4,57	4,87	4,60	5,45
Országos átlag	8,25	7,80	6,81	5,99	5,40	5,42

Ugyanakkor tapasztalataim szerint az utóbbi néhány évben a bírósági vezetőkkel szemben támasztott elvárások, feladataik munka és időigényessége számottevően nőtt. Ezért úgy látom, hogy ebben az időszakban az ítélkezésben való részvételünk erőn felülivé vált, tevékenységünket többször az időzavar jellemezte. Figyelemmel arra is, hogy a tárgyalások, nyilvános ülések kitűzése a határnapot megelőzően általában három-hat hónappal történik: gyakran volt szükség tárgyalások beállítására, a tanács összetételének megváltoztatására, illetőleg emelkedett a határozathirdetés céljából történő elnapolások száma is. Érezte hatását az is, hogy az ítélkezésen túlmenően dr. Tóth Sándor tanácselnököt egyúttal a bírói tanács elnökének, az ítélőtábla sajtószóvivőjének feladatai is terhelték, illetve a szolgálati bíróság tagjaként és büntető e-per kapcsolattartóként is tevékenykedett. Az ítélőtábla alacsony bírói létszáma ugyanis óhatatlanul az ilyen jellegű feladatok halmozódásával is jár, illetve a központi rendezvényeken való megjelenés, képviselő is lényegesen nagyobb terhet jelent, mint olyan bíróságok esetében, ahol erre nagyságrendekkel több bíró áll rendelkezésre.

Úgy gondolom bíraktól, különösen felsőbbbírósági bíraktól és bírósági vezetőktől elvárható, hogy feladataikat esetenként akár szabadidejükben, pihenőidejükben történő munkavégzés árán is megfelelő minőségben elvégezzék. Azt hiszem azonban, hogy ez nem válhat rendszeressé, állandó jellegűvé, illetve egy ügyszak megfelelő működése sem alapulhat ezen.

Véleményem szerint az ítélőtábla büntető ügyszaka 2019. július 15-ig, az ítélkezési szünet kezdetéig képes lesz a jelenlegi összetételben és beosztás szerint a feladatait ellátni. Ezt indokolja már csak az is, hogy a nyilvános ülések, fellebbezési tárgyalások időpontjai 2019. tavaszáig kitűzésre kerültek. Eddig az időpontig feltehetőleg betöltésre kerülnek az ítélőtábla vezető tisztségei, illetve ismertté válnak azok az első ügyérkezési adatok is, melyek alapján a Be. ítélőtáblát érintő hatásai legalábbis prognosztizálhatók lesznek. Megítélésem szerint ezek indokoltá fogják tenni az ítélőtábla büntető bírói létszámának egy fővel történő bővítését.

Annál is inkább, mert 2022-ben az ítélőtábla egyik kiemelkedő ítélkezési tapasztalattal és felkészültséggel rendelkező tanácselnöke éri el az öregségi nyugdíjkorhatárt, akinek a pótlására ugyancsak fel kell készülni.

Az esetleges új bíró személyének kiválasztását megelőzően feltétlenül szükségesnek tartom, hogy az ítélőtábla vezetői által a tisztség betöltésére alkalmasnak ítélt személyek munkájáról a bírák jogállásáról és szervezetéről szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 31.§-a, illetve a 6/2015. OBH utasítás 98.§ (1) bekezdése szerinti kirendelés keretében közvetlenül is képet lehessen alkotni. Az ítélőtábla felsőbbbírósági jellegére tekintettel ugyanis elengedhetetlen, hogy a bírói hivatás és a magas színvonalon történő ítélkezés iránt elkötelezett, ennek érdekében állandó önképzésre, tanulásra kész olyan személy kerüljön kiválasztásra, aki a tevékenységével szemben támasztott mennyiségi elvárások mellett a minőségi követelményeknek is maradéktalanul megfelel.

Az ítélőtábla Bf.I., II. és III. tanácsai között kialakult munkamegosztást, szakosodást továbbra is helyesnek és fenntartandónak ítélem. Ennek lényege, hogy az élet, a testi épség és az egészség elleni-, a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni-, illetve a vagyon elleni erőszakos bűncselekmények közös elbírálása mellett mindhárom tanács vonatkozásában kialakult azoknak a bűncselekményeknek a köre, melyek elintézésére – főszabályként - csak ő jogosult. Az ítélőtábla bírói létszámának egy fővel történő gyarapodása lehetővé tenné, hogy a Bf.III. tanács is „teljes értékűvé” váljon, a nemperes ügyek intézéséből is részt vállaljon; egyúttal megszűnjön dr. Tóth Sándor tanácselnök előadói szerepe a Bf.I. tanácsban. Kollégiumvezetői pályázatom elfogadása esetén ez azt jelentené, hogy a Bf.I és III. tanács teljes kiosztással, a Bf.II. tanács az igazgatási feladatokra tekintettel némileg csökkentett kiosztással ítélkezhetne.

Az érkező ügyek tanácsok közötti elosztása – az előadó és szavazó bírák tanácsok közötti részbeni azonosságára tekintettel – gyakorlatilag csak a tanácselnök személyét dönti el teljes határozottsággal. Figyelemmel kell lenni arra is, hogy a hat büntetőbíró közül kettőnek a házastársa ügyészként a Pécsi Járási Ügyészségen, illetve a Pécsi Fellebbviteli Főügyészségen dolgozik, akiknek az ügyekben történő részvételét folyamatosan számon kell tartani. Hasonlóképpen egyes eljárásokban – pl. perújítás megengedhetőségének kérdésében történő döntés - a speciális kizárási szabályokat. Úgy gondolom, hogy a Pécsi Ítélőtábla büntető ügyszakot érintő ügyelosztási rendje megfelel a Bszi. 9.§ (1) bekezdésében, illetve a 6/2015.(XI.30.) OBH utasítás 114.-115.§-aiban foglalt rendelkezéseknek, tartalmazza azokat az automatizmusokat, melyek biztosítják és átláthatóvá is teszik az ügyek törvényes bírák általi elbírálását.

A fentiek során úgy gondolom az Országos Bírósági Hivatal elnökének második számú stratégiai céljával, *az emberi erőforrások optimális elosztásával és hasznosításával* kapcsolatos álláspontomat is kifejtettem. Az eddig elmondottakat mindössze annyiban kívánom kiegészíteni, hogy a büntető ügyszakban dolgozó igazságügyi alkalmazottak – felsőfokú végzettséggel rendelkező bírósági ügyintéző, egy felsőfokú és egy középfokú végzettségű tisztviselő és középfokú végzettséggel rendelkező irodavezető – száma és felkészültsége lehetővé teszi feladataik megfelelő színvonalú és időszerű elvégzését. Személyi változás ezen a területen gyakorlatilag csak a nyugdíjkorhatár elérésére tekintettel volt, és úgy gondolom a jövőben is csak ilyen okból kell számítani. Ez egyúttal különösen fontossá is teszi az igazságügyi alkalmazottak folyamatos képzését, különösen a folyamatban lévő számítógépes fejlesztések területén.

Ugyanez mondható el a büntető ügyszakban dolgozó, a jogi mellett közgazdasági diplomával, két felsőfokú nyelvvizsgával és magas szintű számítógépes ismeretekkel rendelkező titkárról is, aki a nemperes ügyek határozat-tervezeteinek elkészítésében vesz részt, illetve a kollégiumvezető igazgatási feladatainak ellátásában és a panaszügyek intézésében nyújt segítséget.

A munkavégzés *tárgyi feltételei* – mind az elhelyezés, mind a technikai eszközökkel és szakkönyvekkel ellátottság tekintetében – véleményem szerint optimálisak, mindenki számára lehetővé teszik az elmélyült, színvonalas munkavégzést. Továbbra is helyesnek tartom azt a megoldást, hogy kommentárokból, papír alapú határozat-gyűjteményekből tanácsonként egy-egy példány, míg a szükséges további szakkönyvekből ítéltáblánként egy példány kerüljön beszerzésre. Az előbbieket a tanácselnököknél, az utóbbiakat a kollégiumvezetőnél mindenki számára hozzáférhetővé tehetjük.

Az ítéltábla büntető ügyszakát követően a tágabb értelemben vett büntető kollégium helyzetére szeretnék rátérni, melynek személyi összetételében a már érintetteken felül is több változás történt. Hivatali időm alatt a Szekszárdi Törvényszéken két alkalommal, a Kaposvári és a Zalaegerszegi Törvényszékeken pedig egy-egy esetben cserélődött a kollégiumvezető személye.

Úgy gondolom az elmúlt időszakban kialakult és stabilizálódott a 6/2015.(XI.30.) OBH utasítás 163.§-ában meghatározott négy kollégiumi ülés hozzávetőleges időpontja és témája. Azon túlmenően, hogy egy-egy kiválasztott szakmai témakör, illetve időszerű ítélezési kérdések valamennyi napirendjén szerepelnek: az első ülésünk a kollégiumvezető előző évi tevékenységéről szóló írásbeli beszámolót, a harmadik pedig a következő évre vonatkozó kollégiumi munkatervet és az ügyelosztási rend tervezetét is megvitatja, elfogadja. Helyesnek tartom azt az újabban kialakuló gyakorlatot is, mely szerint a második és harmadik kollégiumi ülésünket az országos kollégiumvezetői értekezletet megelőző hétre próbáljuk időzíteni. Ezáltal lehetővé válik az ítéltábla illetékességi területéről összegyűjtött és az országos értekezletre továbbított kérdések előzetes megvitatása, amennyiben lehetséges egységes álláspont kialakítása, melyet a kollégiumvezetők az országos értekezleten is képviselhetnek.

Ugyanakkor nem tartom szükségesnek, hogy az országos kollégiumvezetői értekezleten történeteket, az ott született döntéseket, ajánlásokat az ítéltábla kollégiuma is napirendre tűzze. Miután azokon a kollégium tagjai közül a törvényszéki kollégiumvezetők értelemszerűen részt vesznek, illetve a fenti kérdésekről a bírakat kollégiumi ülésen maguk is tájékoztatják. Az ítéltábla büntető bírái pedig tanácselnöki értekezleten szerezhetnek tudomást az ott elhangzottakról.

Külön is szeretnék kitérni arra, hogy a Kaposvári Törvényszék jóvoltából minden évben Fonyódon kerül megrendezésre a kétnapos regionális kollégiumi ülés. Ez lehetőséget biztosít a fentebb már említett szakmai kérdések megvitatása mellett arra is, hogy a négy törvényszék és az ítéltábla kollégiumának tagjai rendszeresen személyesen is találkozzanak, problémáikat közvetlenül is megbeszélhessék.

A büntető kollégium munkájában is központi jelentőséggel bír az új Büntető eljárási törvény 2013. július 1-jén történt, fentebb már említett hatálybalépése. Amint a megelőző egy-két évet a törvény különböző tervezeteinek megvitatása, véleményezése, az oktatására és alkalmazására történő felkészülés, a képzések megtartása töltötte ki: nyilvánvalónak tartom, hogy a következő időszak szakmai kérdései, jogalkalmazási nehézségei és vitái is döntően e törvényt fogják érinteni.

Véleményem szerint ezek a jogalkalmazási nehézségek, kérdések legnagyobb számban és legközvetlenebbül a járásbíróságoknál jelentkeznek, illetve fognak jelentkezni. Ugyanakkor az ítélőtábla hatáskörénél fogva másodfokú felülbírálatot a járásbírósági ügyek vonatkozásában nem végez, az ott felmerülő problémákról tehát közvetlenül nem, vagy csak a harmadfokú eljárásban, számottevő késedelemmel szerezhet tudomást.

Ezért a Pécsi Ítélőtábla az illetékességi területén ítélező bírák számára – a járásbírósági elnökök, illetve törvényszéki kollégiumvezetők közvetítésével elérhető - online felületet hozott létre, melyen az ítélőtáblai kollégiumvezetőhöz fordulhat kérdéseivel, illetve felajánlottam, hogy a bírák halasztást nem tűrő esetben telefonon kérjék ki a kollégiumvezető véleményét. Az eltelt mintegy fél évben sokan, bár elsősorban törvényszéki szintről éltek ezekkel a lehetőségekkel.

Szeretném hangsúlyozni, hogy az ítélőtábla továbbra is készen áll a fenti módon, vagy bármilyen más formában hozzá eljuttatott kérdések néhány napon belül történő megvitatására és álláspontjának közlésére, de halasztást nem tűrő esetben akár a közvetlen segítségre is. Úgy gondolom az elkövetkező egy-két év kollégiumi üléseinek szakmai napirendjét egyébként is ezeknek a kérdéseknek kell uralniuk. Ezért fontosnak tartanám, hogy a törvényszéki kollégiumvezetők, de akár tanácselnökök, törvényszéki és járásbírák is éljenek ezzel a lehetőséggel, tegyék lehetővé, hogy ezeket a problémákat az ítélőtábla rövid időn belül megismerhesse.

Ennek érdekében rövid időn belül az online felület olyan jellegű továbbfejlesztésére fog sor kerülni, hogy azt az ítélőtábla illetékességi területén ítélező valamennyi büntető bíró közvetlenül is használhassa. Részét képezhetné ennek az is, hogy olyan újszerű megoldásokat, jogértelmezéseket tartalmazó, esetleg általuk is vitathatónak tartott határozatokat is továbbítsanak, amelyek jogorvoslat hiányában vagy a hatásköri szabályokra figyelemmel egyébként nem jutnának el az ítélőtáblára.

A folyamat részének tekintem azt is, hogy ezek a felvetések, illetve a válaszok és megoldási javaslatok dokumentálásra kerüljenek, valamennyi törvényszéki kollégiumvezetőhöz eljussanak, szükség esetén azokat az ítélőtábla kollégiuma is napirendre tűzhesse.

Az elmúlt években bevezetett számítástechnikai fejlesztések a büntető ügyszakban is jelentős változásokat eredményeztek. A már hosszabb ideje működő Jogtár program, a korábbi lajstromprogramot leváltó BIR-O rendszer, a 2018-ban bevezetett E-kapcsolattartás és a beszédfelismerő alkalmazás új szemléletet, új munkavégzési gyakorlatot követel meg. Miután ez a fejlődés dinamikus: az így megszerzett tudás önmagában nem elegendő, folyamatosan követni kell a programok újabb és újabb verzióit, elsajátítani az új felhasználói ismereteket. Ezért fontos, hogy a bírák és az igazságügyi alkalmazottak időben megismerjék a fejlesztéseket, fel tudjanak készülni a bírósági munka további elektronizálására, a *Digitális bíróság projekt* gyakorlati megvalósítására. Ehhez kollégiumvezetőként minden segítséget meg szeretnék adni.

Az ítéletábrára – speciális, felsőbbbírósági jellegre figyelemmel – ebben a munkában véleményem szerint különösen fontos, koordináló szerep vár. Erre alkalmassá teszi, hogy az illetékességi területéhez tartozó törvényszékektől össze tudja gyűjteni a tapasztalatokat. A különböző programok használata során, a gyakorlati alkalmazásban mindig felmerülnek olyan hibák, hiányosságok, amelyeket a tesztidőszak alatt nem észleltek. Ezeknek az összegzésére, továbbítására, esetlegesen a programok fejlesztése iránti igények felmérésére is alkalmasak lehetnek az ítéletábrák. Ezzel kapcsolatban megfontolandó volna egy egységes protokoll bevezetése. Ezáltal kiküszöbölhető lenne a hibák megfogalmazásának esetlegessége, pontatlansága, kiszűrhető volna az ismerethiányra visszavezethető téves programhasználatból fakadó hiba.

Mindezzel szorosan összefügg a regionális oktatás kérdése. A speciális, törvényszékenként csak néhány embert érintő területek – pl. büntető lajstromprogram, bv. csoport – esetén a képzés csak úgy lehet hatékony és egységes, ha lefedi az ítéletábra illetékességi területét.

Az elektronikus kapcsolattartás és a jövőben megvalósuló fejlesztések miatt nélkülözhetetlen a folyamatos információcsere és kontaktus a társhatóságokkal. Az elmúlt időszak tapasztalatai alapján mondhatjuk, hogy az ügyészségek, rendőrségek, ügyvédi kamarák és más, büntetőeljárásban részt vevő szervezetek részéről is igényként fogalmazódik meg az ilyen témájú tanácskozások megtartása. Az egységes gyakorlat kialakítása érdekében ezek megszervezése ugyancsak ítéletábrái szinten volna véleményem szerint indokolt.

Az elektronikus kapcsolattartás bevezetésének hatása esetünkben még nem mérhető fel. Az elmúlt időszakban nem érkezett *peres* E-akta az ítéletábrára. A néhány peren kívüli ügy, illetve egyéb elektronikusan érkezett beadvány feldolgozása problémamentesen megtörtént. Fel kell azonban készülni arra, hogy a közeli jövőben a törvényszékeken befejeződnek nagy tárgyi súlyú és igen jelentős iratmennyiséget jelentő ügyek. Várhatóan az elektronikus ügyintézés, e-kapcsolattartás a jövőben nem fog olyan munkamennyiséget igénylő szkenneléssel, nyomtatással jární, melyet ne tudnánk megoldani.

Jelenleg az sem mérhető még fel pontosan, hogy az új alkalmazások – különösen a beszédfelismerő program bevezetése – miként változtatják meg a bírósági munkavégzést.

A beszédfelismerő rendszer használatára az ítéletáblán kidolgoztunk egy munkamódszert annak érdekében, hogy a bírák számára ne jelentsen aránytalan nehézséget a kellő gyakorlat megszerzése, az adaptációs idő elérése.

Az már bizonyosan látszik, hogy egyes munkafolyamatok munka- és időigényessége változni fog. Ez szorosan összefügg a BIR-O program folyamatos fejlesztésével és az E-kapcsolattartással. Várhatóan számottevően csökkenni fog a kiadmányozásra fordított idő, az űrlapok, értesítők korábban nagy munkaterhet jelentő kiállításai pedig lényegesen egyszerűbb, gyorsabb és pontosabb lesz a BIR-O rendszerbe integrált nyomtatvány-kitöltő alkalmazás bevezetése után.

A következő időszakban ezért elkerülhetetlen, hogy a Digitális bíróság projekt folyamatos megvalósulásával párhuzamosan átgondoljuk a büntető ügyszak munkaszervezését. Fel kell készülni arra, hogy a korábban bevált, több évtizedes gyakorlat, az ügyvitelben dolgozók tevékenységi köre jelentős mértékben átalakul. Ez az átalakulás azt fogja eredményezni, hogy a jövőben nagyobb szükség lesz a bírósági ügyintézését segítő számítógépes alkalmazások magas szintű ismeretére és lényegesen kisebb jelentősége lesz a munkaidőt korábban meghatározóan kitöltő leírási és kiadmányozási feladatoknak.

A távmeghallgatási rendszer kiépülése, a videokonferenciák és videomegbeszélések lehetősége ugyancsak olyan újdonság, amelyek megismerése és gyakorlati alkalmazása nélkülözhetetlen lesz. Ezzel kapcsolatban a közeljövő feladata az új programok és berendezések kezelésének készségi szintű elsajátítása és az azokban rejlő lehetőségek maximális kihasználása.

Munkámban támaszkodni kívánok arra is, hogy az ítéletábla illetékességi területének elektronikus kapcsolattartói regionális munkacsoportban is együttműködnek, a kollégiumvezetői tevékenységet segítő naprakész információkkal rendelkeznek. Fontosnak tartom azt is, hogy az ítéletábla büntető ügyszakának képviselője tagja a Digitális bíróság projekt keretében működő Határozatszerkesztési munkacsoportnak.

Kollégiumvezetői időszakom fontos eredményének tartom, hogy a Pécsi Ítéletábla - a szóban forgó törvényszékekkel 2014. október 17-én és 2016. szeptember 30-án kötött együttműködési megállapodásoknak köszönhetően – bekapcsolódott a Pécsi és a Szekszárdi Törvényszék fogalmazóinak *képzésébe*.

Ennek keretében a két törvényszék fogalmazói joggyakorlati idejük egy részét a Pécsi Ítéltáblán tölthetik, és ennek során – a személyes ismeretségen túlmenően – közvetlen tapasztalatokat szerezhetnek, bepillantást nyerhetnek egy felsőbb bíróság működésébe. A büntető ügyszakot érintően ez a további előnnyel jár, hogy a gyakorlatban is megismerhetik a harmadfokú eljárás szabályait, amire a törvényszékeken nem lenne lehetőségük.

Ugyancsak a fenti időponttól kezdődően az ítéltábla kollégiumvezetője és egy tanácselnöke részt vesz a Pécsi Törvényszék fogalmazóinak oktatásában és beszámoltatásában is.

Fontosnak tartom azt is, hogy a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karával 2014-ben kötött együttműködési megállapodás értelmében – egyéb oktatói és vizsgáztatói szerepvállalás mellett - részt veszünk az intézmény Jogklinikai programjának megvalósításában. Ennek keretében az érdeklődő joghallgatók szemeszterenként egy-két alkalommal az elsőfokú anonimizált határozat birtokában, oktatóik irányításával készülhetnek fel az ítéltábla kiválasztott ügyeiből, vehetnek részt nyilvános ülésein, fellebbezési tárgyalásain. Azokat követően pedig az eljáró tanács tagjaitól kötetlen beszélgetés keretében kaphatnak választ kérdéseikre, anyagi és eljárásjogi felvetéseikre.

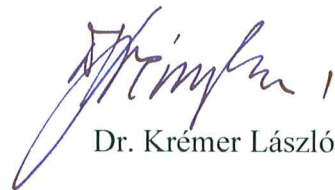
Úgy gondolom a Pécsi Ítéltábla Büntető Kollégiumának tagjai a bírósági szervezetben elfoglalt helyüknek és szakmai tapasztalataiknak megfelelő súllyal és felelősséggel vettek és vesznek részt a regionális képzési feladatok ellátásában. Az érintett rendezvények közül is kiemelkednek az új Büntető Törvénykönyv és Büntetőeljárás törvény hatálybalépését megelőző oktatások, melyek előadásainak súlyponti részét és többségét a kollégium tagjai tartották. A képzések színvonala és hatékonysága szempontjából, de az egységes értelmezés érdekében is fontosnak tartom, hogy az előadók személye az ítéltábla és a négy törvényszék esetében is azonos volt. Így lehetőség nyílt a felmerülő, országos egyeztetést igénylő jogértelmezési kérdések összegyűjtésére, regionális szinten történő megfogalmazására és továbbítására.

Az ítéltábla által szervezett, intézményen belüli és vendég előadókkal lebonyolított rendezvények fogadtatása, hozzám eljutó értékelése, hasznosságuk megítélése egyértelműen pozitív volt. Hasonlóképpen problémamentesnek értékelem a törvényszékek és az ítéltábla oktatási felelőseivel való kapcsolatomat is.

A regionális képzési, oktatási rendszerben való további eredményes részvételünket kollégiumvezetői feladataim egyik legfontosabbikának tartom. Véleményem szerint a képzések lebonyolításában, az előadók biztosításában történő szerepvállalásunk mellett fontos feladatok várnak az ítéltáblára a képzési igények, témakörök felmérésében, meghatározásában, az alternatív témakörök közötti választás előkészítésében is.

Pályázatom befejezéseként arra szeretnék utalni, hogy a Pécsi Ítéltábla büntető ügyszaka – az ítéltábla megalakulásától kezdve – kifejezetten jó, kollegiális kapcsolatot tart fenn legfontosabb társhatóságával, a Pécsi Fellebbviteli Főügyészséggel. Ennek fenntartását biztosítja az évenként megtartott, felváltva a bíróság illetve az ügyészség által szervezett közös szakmai találkozók. Ennek hagyományát a jövőben is fenn szeretném tartani.

P é c s, 2018. november 9.

Dr. Krémer László